

1. Czy gmina organizując przetarg tylko na odbiór odpadów może w SIWZ wskazać instalację - Spółkę , w której ma 100% udziałów, dla wszystkich zbieranych odpadów (włącznie z selektywnie zbieranymi)?

2. Czy gmina organizując przetarg tylko na odbiór odpadów może obciążyć Wykonawcę kosztami przekazania odpadów do instalacji jw.?

Ad. 1.

Co do zasady wskazywanie w SIWZ konkretnej instalacji, do której należy wozić w celu zagospodarowania odebrane odpady (także selektywnie zebrane), należy uznać za niedopuszczalne. Kwestia ta była szczegółowo omawiana w wykładzie (w szczególności pkt 5, również pkt 2).

Zarazem jednak przyjmując racjonalność ustawodawcy, wydaje się, że wskazanie takie jest dopuszczalne w dwóch sytuacjach:

- 1) gdy gmina powierzyła zagospodarowanie odpadów komunalnych gminnej jednostce organizacyjnej (w tym spółce komunalnej) jako podmiotowi wewnętrznemu, na zasadach opisanych w pkt 1 lit. b wykładu, a następnie organizuje przetarg wyłącznie na odbiór odpadów komunalnych – wtedy w SIWZ wskaże, że odpady należy przekazywać do instalacji prowadzonej przez owy podmiot wewnętrzny;
- 2) gdy gmina organizuje dwa odrębne przetargi: jeden na odbiór odpadów komunalnych, drugi na zagospodarowywanie odpadów komunalnych (przetarg na samo zagospodarowywanie odpadów komunalnych jest dopuszczalny na ogólnych zasadach Prawa zamówień publicznych, pomimo iż art. 6d ust. 1 wprost go nie wymienia) – wtedy w SIWZ w przetargu na odbiór wskaże, że odpady należy przekazywać do instalacji wybranej w drodze przetargu na samo zagospodarowanie.

Inne stanowisko pozbawiałoby sensu organizowanie przetargu na samo odbieranie odpadów komunalnych.

A zatem gmina może postąpić tak, jak opisano w pytaniu 1, pod warunkiem, że zastosowała tryb powierzenia wykonania zadania podmiotowi wewnętrznemu (tzw. zamówienie „in-house”), przy czym pamiętać należy, że zmieszane odpady komunalne, odpady zielone i pozostałości z sortowania powinny być obligatoryjnie przekazywane do RIPOK-a. Jeżeli w regionie funkcjonuje RIPOK, to nie można powierzyć zagospodarowania tego typu odpadów instalacji innej niż RIPOK (stanowiłoby to naruszenie prawa), chyba że zachodzą szczególne okoliczności, które uzasadniają przekazanie odpadów do instalacji zastępczej (zostało to opisane w pkt 5 wykładu).

Ad. 2.

Jeżeli gmina organizuje przetarg wyłącznie na odbiór odpadów komunalnych, powierzając ich zagospodarowanie spółce komunalnej (podmiotowi wewnętrznemu), dysponującej RIPOK-iem, możemy mieć do czynienia z następującymi sposobami finansowania zagospodarowania odpadów (przy czym w przypadku odpadów selektywnie zebranych mogą to być również inne instalacje, sposób finansowania się jednak nie zmienia),:

1. Podmiot odbierający odpady (wykonawca) zawozi je do RIPOK-a i płaci za ich przyjęcie (opłata „na bramie”). Wynagrodzenie wypłacane przez gminę odbierającemu odpady komunalne powinno więc pokrywać również koszty przekazania odpadów do RIPOK-a. Jeżeli kwota uzyskana przez RIPOK z opłat nie zapewnia mu tzw. rozsądnego zysku, gmina dodatkowo wypłaca mu rekompensatę z tytułu wykonywania zleconych zadań (czyni to tylko w takim przypadku). Kwestie dotyczące wysokości rekompensaty, w tym rozsądnego zysku, zostały szczegółowo omówione w wyroku ETS w sprawie Altmark. RIPOK może zatem otrzymać pieniądze i od wykonawcy, i od gminy, nie jest to jednak zasadą.
2. Podmiot odbierający odpady zawozi je do RIPOK-a, nie płacąc za ich przyjęcie żadnych opłat. W tym modelu opłatę tę uiszcza bowiem, w formie rekompensaty, gmina zlecająca RIPOK-owi zagospodarowanie odpadów. Rekompensata ta powinna pokryć koszty zagospodarowania odpadów i zapewnić RIPOK-owi rozsądny zysk. Z kolei wynagrodzenie wypłacane przez gminę odbierającemu odpady powinno być odpowiednio niższe, aniżeli w sytuacji opisanej wyżej, bowiem nie uwzględnia ono kosztów przyjęcia odpadów przez RIPOK.

Sposób finansowania zagospodarowania odpadów w RIPOK-u powinien znaleźć swoje odzwierciedlenie z jednej strony w SIWZ oraz w umowie zawieranej w wykonawcą, z drugiej natomiast w uchwale powierzającej RIPOK-owi zagospodarowanie odpadów bez przetargu oraz w umowie wykonawczej regulującej m.in. szczegółowe zasady wypłacania rekompensaty.

Podkreślić należy, że w każdym modelu to gmina finansuje zagospodarowanie odpadów, a nie wykonawca, nawet jeżeli to wykonawca uiszcza RIPOK-owi opłatę „na bramie” (wtedy gmina powinna wypłacić wykonawcy wyższe wynagrodzenie, uwzględniające ten koszt).